

BESTRIJDING BRUINE RAT *(Rattus norvegicus)*

Herkomst

De bruine rat is afkomstig uit Azië. Ze verspreidde zich via het scheepvaartverkeer over de hele wereld. In Europa is de bruine rat vanaf het begin van de 18de eeuw bekend, waarna ze zich snel verspreidde. De bruine rat heeft de zwarte rat, die hier reeds veel eerder voorkwam, grotendeels verdrongen.

Kenmerken

De bruine rat heeft een ruige, grijs-bruine pels, kleine, fijn behaarde oren en een dikke, geschubde staart, die altijd korter is dan het lichaam. De staart meet 16 tot 23 cm en het dier zonder staart meet 19 tot 30 cm. Het gemiddelde gewicht van een volwassen bruine rat is 450 gram.

Voortplanting

De voortplanting vindt gedurende het hele jaar plaats. Na een draagtijd van slechts 23 dagen worden 1 tot 15 jongen geboren. Afhankelijk van de omstandigheden herhaalt zich dit scenario 2 tot 5 keer per jaar. Na 3 tot 4 maanden zijn de jongen geslachtsrijp en kunnen zij reeds deelnemen aan de voortplanting.

Ratten veroorzaken heel wat schade en leed. Zij brengen ziekten over (o.a. de ziekte van Weil) en zijn één van de grootste bevuilers (met uitwerpselen, urine en haren) van onze voedselvoorraden. Zij zorgen eveneens voor een hele reeks ongemakken, denken we maar aan doorgeknaagde kabels of elektrische leidingen, vernielde of bevuilde verpakkingen, enz.

We kunnen ratten op zeer uiteenlopende plaatsen aantreffen, zowel in de steden als op het platteland. Iedereen kan er mee in contact komen.

BESTRIJDING BRUINE RAT *(Rattus norvegicus)*

Levenswijze

De bruine rat kan uitstekend klimmen, zwemmen en graven. Ze kan een 70-tal cm hoog springen en 120 cm ver vanuit stilstand. Zien doet de bruine rat niet zo goed, horen doet ze echter voortreffelijk. Ze heeft een uitstekende neus om voedsel op te sporen.

Het is een "cultuurvolger" en we treffen ze daarom vooral aan in de nabijheid van menselijke activiteit: in boerderijen, woningen, fabrieken en stapelplaatsen, maar ook in riolen, afvalstorten, velden en langs waterlopen.

De bruine rat is een wijdverbreide alleseter, die granen verkiest maar het zeer goed kan stellen met allerlei huishoudelijk afval (groenten, fruit, vlees, vis, enz.). Ze is te vinden op plaatsen met een groot (en slordig) voedselaanbod. Afval en etensresten (zoals voeder voor huisdieren) vormen voor bruine ratten een aantrekkelijk feestmaal.

Sporen en nestplaatsen

Ratten lopen graag langs muren, wanden en voorwerpen zodat ze zich aan één kant gedekt weten. Maar ook op oevers van waterlopen komen loopsporen voor. Door het opmerken van uitwerpselen, smeersporen of pootafdrukken kunnen deze loopsporen of "wissels" herkend worden. Ratten maken hun nest onder- of bovengronds, in rommelige hoekjes of op plaatsen waar voedsel te vinden is, bij voorkeur in de nabijheid van water. Zij graven hiervoor gangen (diameter ca. 9 cm), het liefst in weinig betreden en goed geïrrigeerde grond. Ze maken eveneens gebruik van reeds bestaande holen of beschutting. De veel belopen en platgetreden paadjes leiden meestal naar de nestplaatsen van deze schuwe dieren.

PREVENTIE

TRACHT TE VOORKOMEN DAT RATTEN VOEDSEL, WATER EN ONDERKOMEN VINDEN!

Preventie

De belangrijkste redenen waarom ratten worden aangetrokken zijn de aanwezigheid van voedsel, water en onderkomen. De meest efficiënte bestrijding is dan ook het manipuleren van deze leefomstandigheden:

tracht te voorkomen dat ratten voedsel, water en onderkomen vinden!

Enkele preventieve maatregelen

- Zorg voor goed sluitende ramen en deuren.
- Ruim regelmatig op in en rond gebouwen.
- Stapel verpakte veevoeders los van de muren en in losstaande stapels.
- Vermijd lekkende kranen en leidingen, plasjes, putjes, ...
- Gebruik zoveel mogelijk harde en duurzame materialen voor het stockeren van voeders.
- Vermijd langdurige voederopslag en gebruik eerst de oudste voorraad.
- Verzamel huishoudelijk afval in goed afgesloten vuilnisbakken of containers, niet op hopen of in zakken.
- Strooi het kippenvoer niet op de grond, maar gebruik een voerbakje en neem dit 's avonds weg.
- Zorg voor een frequente afvoer van het huisvuil.
- Zorg voor een goed onderhouden riolering

BESTRIJDING

DE VERANTWOORDELIJKE MOET ONMIDDELIJK VOOR DE VERDELING VAN DE BRUINE RAT ZORGEN.

Mechanische bestrijding

Er zijn allerhande vallen en klemmen op de markt voor de bestrijding van deze knaagdieren. Als de ratten in grote aantallen voorkomen, is deze vorm van bestrijding zeer arbeidsintensief en in de meeste gevallen weinig efficiënt.

Chemische bestrijding

Bij een grote rattenpopulatie is het gebruik van rattenvergif de meest aangewezen bestrijdingsmanier. Hiervoor zijn speciale producten in de handel verkrijgbaar.

Om te vermijden dat andere dieren of kinderen aan het vergif kunnen, is het heel belangrijk dat het vergif steeds afgeschermd geplaatst wordt. Dat kan bijvoorbeeld in een "rattenbak" die in de handel te verkrijgen is of door middel van een afschermhuis die zelf kan gemaakt worden.

FOTO 1 Afschermhuis voor vergif

FOTO 2 Dijkschade veroorzaakt door de bruine rat

FOTO 3 Rattenbak voor vergif

- In droge omstandigheden (binnen) wordt best vergif in de vorm van graantjes gebruikt.
- In vochtige omstandigheden (buiten, langs waterlopen en in riolen) worden best "waterbestendige" vergifblokken gebruikt.
- Giflokaas wordt best op looppaden geplaatst en zo dicht mogelijk bij de vermoedelijke schuilplaatsen.
- De hoeveelheid uitgezet giflokaas moet goed afgemeten zijn: teveel giflokaas zal beschimmelen en is niet meer smakelijk, te weinig giflokaas zal het ongedierte niet doden. Wanneer de ratten ervan eten moet op tijd gezorgd worden voor extra giflokaas.
- Indien giflokaas weken onaangeroerd blijft, ligt het waarschijnlijk niet op de goede plaats, is het niet (meer) smakelijk genoeg of zijn er lekkerdere dingen in de buurt. Het heeft weinig zin giflokaas uit te zetten naast een bereikbare opslagplaats van bv. graan.

FOTO 3

LET OP !!

Bruine ratten zijn schuwe dieren! Soms duurt het verscheidene weken vooraleer ze van het giflokaas durven eten. Denk niet dat het vergif "niet helpt" als u na enkele dagen de ratten niet allemaal dood ziet liggen. Meestal sterven deze dieren in hun nest of op een plaats waar ze beschut zijn. Dit verkleint de kans dat de dode ratten teruggevonden worden. En ze sterven ook niet onmiddellijk na de opname van het vergif. Dit kan enkele dagen tot zelfs een week duren.

ANTIGIFCENTRUM (070)245 245
Antistof: vitamine K1

Wettelijke reglementering

De wet van 2 april 1971, betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen en zijn KB's (19 november 1987, 14 augustus 1989, 3 mei 1994) gebieden expliciet de bestrijding van de bruine rat.

De verantwoordelijke (dit is de eigenaar, de huurder, de gebruiker, publiek of privaatrechterlijk persoon), die vaststelt dat zich op zijn goederen bruine ratten bevinden of de aanwezigheid van ratten hem door een overheidspersoon is gemeld, moet onmiddellijk voor de verdelging ervan zorgen.

Indien de verantwoordelijke niet tot bestrijding overgaat of daartoe onvoldoende of onregelmatige maatregelen neemt, kan de overheid overgaan tot de ambtshalve bestrijding op kosten van de verantwoordelijke.

Meldingen

Het voorkomen van bruine ratten kan gemeld worden op het gemeentehuis. In iedere gemeente is iemand voor deze problematiek aangeduid. Volgens de wet moet een eigenaar of huurder zelf de ratten bestrijden. Afhankelijk van de organisatie van de rattenbestrijding binnen uw gemeente, kan u vergif krijgen of kopen, of komt de gemeentelijke rattenvanger langs voor assistentie.

Informatie

Voor algemene informatie over rattenbestrijding kan u tijdens de kantooruren terecht bij de provinciale coördinator rattenbestrijding

Directie Ruimte
Dienst Water en Domeinen
provincie Limburg
Universiteitslaan 1 - 3500 HASSELT

ir. Ben Simons
tel. (011)23 73 74
bsimons@limburg.be
www.limburg.be